

Poštovani,

s obzirom na našu višegodišnju praksu u liječenju pitomih vretica (afričkih tvorova), smatramo da smo kompetentni za davanje svog stručnog mišljenja o tim ljubimcima, a sve vezano za inicijativu udruge Tvorum o zabrani njihove prodaje u specijaliziranim trgovinama kućnih ljubimaca. Ovim putem potpuno podupiremo njihove zahtjeve za zabranu prodaje pitomih vretica, za što postoje mnogobrojni razlozi.

Naše znanje o pitomim vreticama gradili smo kroz godine rada i samoinicijativnog učenja kroz praksu jer tijekom studiranja nismo imali priliku učiti o njima kao i o ostalim malim kućnim ljubimcima. Koliko nam je poznato, u zemlji je samo nekolicina veterinara koji se bave tim ljubimcima, pa samim tim stručno osoblje u sklopu specijaliziranih dućana obično nije educirano za kvalitetnu brigu o pitomim vreticama.

Ono što bi htjeli naglasiti je par bitnih stvari o zdravlju te psihološkom i kognitivnom razvoju pitomih vretica, što im nije omogućeno niti u jednom od dućana koji se bave prodajom životinja.

Pitome vretice su isključivi mesojedi i za njih je najadekvatnija balansirana prehrana sirovim mesom, kostima i iznutricama. Zamjena na sirovu prehranu može biti jedino skupa i kvalitetna mačja hrana bez žitarica s odgovarajućim udjelom masti i proteina, što je za svaki dućan, složit ćete se, uglavnom preskupa investicija. Neodgovarajuća prehrana bogata vlaknima od najranije dobi dovodi do niza bolesti od kojih je najčešći hormonski aktivni tumor beta stanica gušterače (inzulinom), od kojeg oboljevaju nekoliko godina kasnije.

Pitome vretice imaju respiratorni sustav jako sličan ljudskom, pa su samim time visoko osjetljive na ljudski virus gripe od kojeg oboljevaju kod kontakta sa zaraženim ljudima. Kod oboljevanja ljudskom gripom često dolazi do sekundarnih infekcija, poput upale pluća, gdje nerijetko tvorovi ugibaju ako nisu pravovremeno i adekvatno liječeni. Dućani su mjesta s velikom fluktuacijom ljudi, gdje je izloženost vretica tolikom broju ljudi direktan rizik za njihovo zdravlje. Nadalje, u dućanima se obično nalaze na neprikladnoj stelji (sijenu, drvenim peletima, piljevini) koji štete njihovom respiratornom sustavu zbog udisanja mikročestica same stelje, što jednako tako može dovesti do raznih respiratornih oboljenja.

Također, vretice oboljevaju od štenećaka. S obzirom da su u dućanima izloženi psima, važno je znati da je kod njih, ukoliko se zaraze, sigurno ugibanje u 100% slučajeva. U dućanima često nisu cijepljeni, ili to nije adekvatno evidentirano, pa je i to jedan od argumenata za zabranu njihove prodaje na takav način.

Poprilično su osjetljivi na temperature pa je temperatura iznad 25 stupnjeva za njih jako štetna, s tim da izloženošću iznad 27 stupnjeva mogu uginuti od toplotnog udara. Nerijetko se u dućanima nalaze u staklenim akvarijima i pod reflektorima, što svakako nije adekvatan prostor za jednu takvu životinju. Stakleni akvariji također za njih nisu dobri zbog nemogućnosti strujanja zraka. Prostor u kojem borave puno se brže zagrijava i štetno utječe na zdravlje vretica, koje pregrijavanjem ne mogu gubiti temperaturu preko kože.

U dućanima su, kao u izlozima, izloženi velikoj količini umjetne svjetlosti. Obično nemaju zatamnjena mjesta za spavanje i skrivanje, poput kućica, da bi bili vidljiviji kupcima. Preduga izloženost svjetlu unutar 24h također jako loše utječe na njihovo zdravlje, posebno kod nekastriranih ženskih jedinki koje radi prevelike izloženosti danjem svjetlu ulaze u preuranjeni estrus (tjeranje), gdje mogu oboljeti od aplastične anemije koja može dovesti do smrti jedinke. Prekomjerno izlaganje svjetlu kod njih luči preveliku količinu spolnih hormona i u velikom postotku povećava mogućnost oboljevanja od FADC - bolesti nadbubrežne žlijezde (adenokarcinoma, adenom, hiperplazije, itd.), čak i kod kastriranih jedinki.

Vretice su izrazito pametne životinje koje traže dosta interakcije s ljudima, i to minimalno 3-4 sata dnevno, a u ranijoj životnoj dobi i više. Osoblje u dućanima nije u mogućnosti pružiti im dovoljno istrčavanja i igre što ih čini frustriranim. To su životinje koje obično spavaju od 16-20h dnevno, što im je uz stalnu izloženost kupcima onemogućeno. Nedovoljno sna kod vretica također dovodi do frustracija i agresivnosti, što, uz nedovoljno interakcije i igre, loše utječe na njihovo psihičko i fizičko stanje kao i na njihov kognitivni razvoj, pa nerijetko imamo kupljenog ljubimca koji grize i s kojim vlasnik ne zna rukovati.

S obzirom na specifičnost ove (kod nas još uvijek egzotične) vrste, idealno bi bilo da se njihova prodaja vrši isključivo kod provjerenih i kontroliranih uzgajivača, ne u dućanima. Na taj bi način budući vlasnici uvijek imali kvalitetne informacije, životinju koja je socijalizirana, nije frustrirana i traumatizirana, i u konačnici - zdravog i zadovoljnog ljubimca u sljedećih 7-8 godina.

Nadam se da ćete uvažiti naše argumente i postupiti u cilju zaštite ove zanimljive i pametne životinje.

S poštovanjem,

Martina Mičić Luštica dr.vet.med.
Darko Luštica DVM, univ.mag.med.vet.